

Nhà Thơ Quang Dũng

Quang Dũng thời Tây tiến

Mục Lục

[Quang Dũng \(Nhà thơ\) - Wikipedia](#)
[Kỷ niệm với nhà thơ Quang Dũng - Nguyễn Huy Thắng](#)
[Tây Tiến – Quang Dũng](#)
[Mắt Người Sơn Tây – Quang Dũng](#)
[Đôi Bờ - Quang Dũng](#)
[Kẻ Ở - Quang Dũng](#)
[Bố Hạ - Quang Dũng](#)
[Buồn Êm Ấm – Quang Dũng](#)
[Chiêu Quân – Quang Dũng](#)
[Cố Quận – Quang Dũng](#)
[Đêm Bạch Hạc – Quang Dũng](#)
[Hồ Nam – Quang Dũng](#)
[Một Phút Thoáng Qua – Quang Dũng](#)
[Những Cô Hàng Xén – Quang Dũng](#)
[Thơ Tặng Ông Lang – Quang Dũng](#)
[Thu Quê Ai – Quang Dũng](#)
[Trắc Ẩn – Quang Dũng](#)
[Quán Bên Đường – Quang Dũng](#)
[Lính Râu Ria- Quang Dũng](#)
[Mây Đầu Ô – Quang Dũng](#)
[Không Đề- Quang Dũng](#)

Quang Dũng (nhà thơ)

Bách khoa toàn thư mở Wikipedia

Quang Dũng thời Tây tiến

Quang Dũng (tên thật là **Bùi Đình Diệm**; 1921–1988 (67 tuổi)) là một [nhà thơ Việt Nam](#). Ông là tác giả của một số bài thơ nổi tiếng như *Tây Tiến*, *Đôi mắt người Sơn Tây*, *Đôi bờ*... Ngoài ra ông còn là một [hoa sĩ](#), [nhạc sĩ](#).

Mục lục

[1 Tiểu sử](#)

[2 Các bài thơ nổi tiếng](#)

[3 Tác phẩm đã xuất bản](#)

[4 Chú thích](#)

[5 Liên kết ngoài](#)

Tiểu sử

[Quang](#) Dũng sinh tại làng Phượng Trì

Trước cách mạng tháng Tám, ông học Ban [trung](#) học trường Thăng Long. Sau khi tốt nghiệp, ông đi dạy học tư ở [Sơn Tây](#).

Ông gia nhập [Quân đội Nhân dân Việt Nam](#) vào ngày [Cách mạng tháng Tám](#) thành công, trở thành phóng viên tiền phương của báo *Chiến đấu*.^[1]

Năm 1947, ông được điều đi học Trường bồi túc trung cấp quân sự Sơn Tây. Sau khoá học, ông làm đại đội trưởng ở tiểu đoàn 212, [Trung đoàn Tây Tiến](#). Ông tham gia chiến dịch Tây Tiến đợt [hai](#), mở đường qua đất Tây Bắc. Trong thời gian này, ông còn được cử làm Phó đoàn tuyên truyền Lào - Việt^[1].

Cuối năm 1948, sau chiến dịch Tây Tiến, ông làm trưởng tiểu ban tuyên huấn của [Trung đoàn 52 Tây Tiến](#), rồi làm trưởng đoàn Văn nghệ Liên [khu III](#). Ông đã viết rất nhiều truyện ngắn xuất bản và viết kịch, cũng như đã triển lãm [tranh sơn dầu](#) cùng với các hoạ sĩ nổi danh. Ông sáng tác nhạc, bài *Ba Vì* của ông đã nổi tiếng ở trong khu kháng chiến. Ông làm bài thơ [Tây Tiến](#) năm 1948 khi dự Đại hội toàn quân ở Liên khu III tại làng Phù Lưu Chanh ([Hà Nam](#)).

Tháng 8 năm 1951, ông xuất ngũ.^[1]

Sau 1954, ông làm biên tập viên tại báo *Văn nghệ*, rồi chuyển về Nhà xuất bản Văn học.

Ông bị gửi đi chinh huấn sau vụ [Nhân Văn - Giai Phẩm](#), và lui về ẩn thân trong nghèo nàn và bệnh tật. Thơ của ông bị phê bình trên báo chí [miền Bắc](#) lúc đó là mang hơi hướng "tiểu tư sản", thiếu tính chiến đấu, còn ở [miền Nam](#) thì được xuất bản và phổ biến rộng rãi và được nhiều người yêu thích^[2]. Về sau này, như những nhà thơ lớn khác, [Nguyễn Bính](#), [Hò Dzếnh](#),... ông mai một và mất đi trong âm thầm. Ông mất ngày [13 tháng 10](#) năm 1988 tại bệnh viện Thanh Nhàn, Hà Nội.

Ông là người tài hoa, vẽ tài, hát giỏi, thơ hay. Bài thơ *Tây Tiến* của ông mang đậm nét hào hùng, bi tráng pha chất lãng mạn được chọn vào giảng dạy trong giáo trình trung học phổ thông. Một số bài thơ của ông đã được phổ nhạc như *Tây Tiến* ([Phạm Duy](#) phổ nhạc), *Đôi mắt người Sơn Tây* ([Phạm Đình Chương](#) phổ từ hai bài thơ *Đôi bờ* và *Đôi mắt người Sơn Tây*), *Kẻ ở* ([Cung Tiến](#) phổ nhạc). Đặc biệt bài thơ *Em mãi là 20 tuổi* được 3 nhạc sĩ phổ nhạc khác nhau ([Viết Dũng](#), [Phạm Trọng Cầu](#), Khúc Dương). Năm 2001, ông được truy tặng Giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật.

Các bài thơ nổi tiếng

Đấy là quê hương, là quê hương,
Không thấy quê hương chỉ thấy ruộng
Em đã đi trên đường nhòa nắng
Hai mươi năm trước lúa thum vàng.

Đấy là quê hương, là quê hương,
Em mặc áo vải - tay áo tìn
Mặt em là đấng nhàn chân mây
Lông rìn thành xe tay trong tay

Đấy là quê hương, là quê hương
Có một ngày sao mà bất tận...
Hai mươi cây số ruộng rỗ vẫn
Đài đèo này giờ vẫn chưa chán

Có con chim đàn nhành giầy trên
Lại giống ngày xưa chuyện này thâu
Em đã xa rồi - chim gọi này
Em còn nghe thấy nữa bao giờ.

Quang Dũng

Bút tích Quang Dũng

Bài thơ Bỏ Hạ qua bút tích nhà thơ

- ▣ [Tây Tiến](#)
- ▣ [Đôi mắt người Sơn Tây](#)
- ▣ [Đôi bờ](#)
- ▣ [Quán bên đường](#)
- ▣ [Lính râu ria](#)

Tác phẩm đã xuất bản

- ▣ Mùa hoa gạo (1950)
- ▣ Bài thơ sông Hồng (1956)
- ▣ Đường lên châu Thuận (1964)
- ▣ Làng Đồi đánh giặc (1976)
- ▣ Mây đầu ô (1986)
- ▣ Quang Dũng - Tác phẩm chọn lọc (1988)

Chú thích

1. ^{a b c} [Nhớ về Tây Tiến](#), Văn nghệ Quân đội, 30/11/2007
2. ^a [Những câu chuyên phía sau bài thơ “Tây tiến”](#), An ninh Thủ Đô

Liên kết ngoài

- [Thơ Quang Dũng trên Thica.net](#)
- [Kỷ niệm với nhà thơ Quang Dũng](#)
- [Thêm một bài thơ về Tây bắc của Quang Dũng](#)
- [Quang Dũng - Mây đầu ô bay...Ai có hay...\(Trần Ngọc Tuấn\)](#)

Nguồn:[http://vi.wikipedia.org/wiki/Quang_D%C5%A9ng_\(nh%C3%A0_th%C6%A1\)](http://vi.wikipedia.org/wiki/Quang_D%C5%A9ng_(nh%C3%A0_th%C6%A1))

Kỷ niệm với nhà thơ Quang Dũng

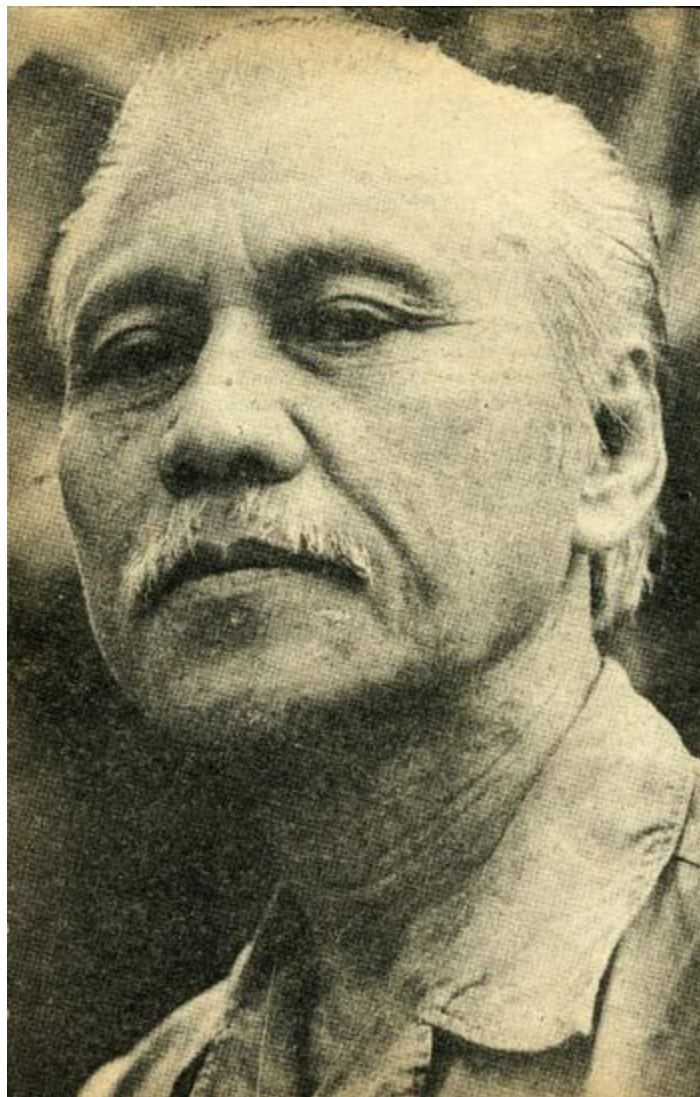
Nguyễn Huy Thắng

Tôi biết nhà thơ Quang Dũng đầu tiên là ở nơi sơ tán. Hồi Mỹ ném bom phá hoại miền Bắc, tôi theo cơ [quan](#) mẹ sơ tán về vùng đất Đường Lâm thuộc Sơn Tây.

Mẹ tôi làm ở Nhà xuất bản Văn học, cùng cơ quan với bác Quang Dũng. Bà làm thủ quỹ kiêm đếm chữ, bác Quang Dũng làm biên tập. Ấy là tôi nghe thế, chứ biên tập là thế nào tôi cũng không biết, vì nhà tôi cũng như nhà các bác các chú khác [trong](#) cơ quan, mỗi gia đình sơ tán về một nhà dân, từ sinh hoạt đến công việc của mỗi cán bộ nhân viên trong cơ quan đều khép kín nơi nhà dân đó. Tóm lại, tôi chỉ biết bác Như Phong là giám đốc, chú Lư (Lữ Huy Nguyên), chú Toàn (Hoàng Thúy Toàn) là biên tập, cô Thảo làm thư viện (thỉnh thoảng vẫn cho tôi mượn sách)... Còn cụ thể ai làm gì và làm như thế nào, tôi không được biết và cũng không muốn biết. Tôi càng không biết về “bề dày thành tích” của mỗi người, rằng ai là nhà văn, ai là người dịch, người nào có tác phẩm gì nổi tiếng... Với bác Quang

Dũng cũng vậy. Bây giờ tôi có cảm giác ai cũng như ai, biên tập, hành chính, nhà văn, nhà thơ... thì đều là cán bộ cơ quan đi sơ tán góp phần đánh Mỹ cả!

Riêng với bác Quang Dũng, không biết khác nhau thế nào mà lũ trẻ con chúng tôi đều biết bác là tác giả bài thơ *Tây Tiến*. Có đứa thậm chí thuộc cả bài. Còn thì ít ra đứa nào cũng biết một đôi câu. Lũ “chíp hôi” phần lớn thích hình ảnh “Tây Tiến đoàn [binh](#) không mọc tóc”. Mấy anh lớn tuổi hơn lại thích câu “Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm”. “Dáng kiều thơm” là thế nào thì không đứa nào biết, nhưng “mơ Hà Nội” thì không chỉ trong đêm mà nhiều lúc ban ngày cũng còn lên nỗi nhớ. Riêng tôi đặc biệt thích câu “áo bào thay chiếu anh về đất - Sông Mã gầm lên khúc độc hành”. Mỗi khi cao hứng cất lên mấy tiếng “gầm lên khúc độc hành”, tôi như thấy con sông Mã cũng dựng đứng lên trong trí tưởng tượng...

Nhà thơ Quang Dũng.

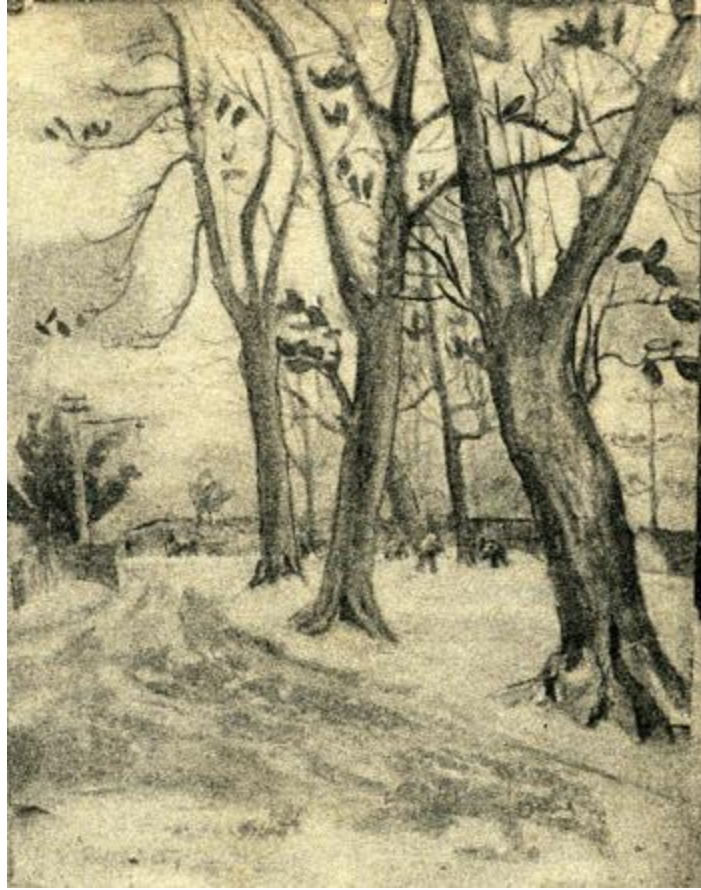
Song ở bài viết này, tôi muốn được nói về “nghề” tay trái của bác Quang Dũng, nếu như có thể gọi như thế: nghề vẽ. Bấy giờ ở phía sau chùa Mía thôn Mông Phụ có nhà cụ Toại, một cụ già rất yêu văn nghệ. Nhà cụ Toại có cái cửa sổ tròn mà theo hồi ức của nhà thơ Ngô Quân Miện thì nó giống như trong tích “Phụng Nghi Đình”. Ông cùng bác Quang Dũng vẫn hay đến chơi nhà cụ và xem đoàn chèo Hà Tây diễn tập ở đó. Tôi thì nhớ nhiều hơn đến cây dâm bụt mọc ở bức tường đầu nhà, lá xanh bông đỏ khi có nắng chiếu vào thì ánh lên làm tươi cả căn nhà kang trang được xây bằng đá tổ ong. Sân, hè luôn được quét tước sạch sẽ, tất cả toát lên

một cảm giác gọn ghẽ, phong quang. Bác Quang Dũng hay bắc giá vẽ dưới bức tường ấy, đứng ngay trên sân vẽ.

Mỗi khi bác sang vẽ, bọn trẻ con chúng tôi kéo đến xem ngay. Quả là trông bác Quang Dũng vẽ thích thật. Bác người cao lớn, nhưng cử chỉ thật từ tốn, khoan thai. Bác chăm chú tập trung vào bức vẽ, không ngừng đưa bút quệt quệt phết phết, thỉnh thoảng lại đứng lui ra ngắm nghía, miệng lúc nào cũng như có nét cười, nhất nhất ai hỏi gì, nói gì đều tham gia được ngay. Bác ăn mặc giản dị, áo ka ki, quần vải đều đã sờn cũ, nhưng không hiểu sao, lúc nào tôi cũng hình dung bác mặc áo lính, loại áo va roi có cầu vai (phải chăng do ấn tượng từ bài *Tây Tiến*?).

Tôi không nhớ cụ thể bác vẽ gì, đẹp xấu ra sao, nhưng chắc chắn đó là những bức tranh phong cảnh quanh vùng như tôi có thể cảm nhận được qua những cảnh sắc thân quen với gam nâu vàng như màu chủ đạo của vùng đất Đường Lâm khi ấy. Sau này, tôi được biết bác Quang Dũng còn biết múa kiếm, đôi lúc hứng lên bác với thanh kiếm múa tít, tiếng kêu vù vù như trong phim chưởng.

Tranh của nhà thơ Quang Dũng.

Năm 1978, tôi tốt nghiệp đại học ở Rumani về nước. Mẹ tôi cũng vừa được cơ quan cho nghỉ hưu. Bà sinh năm 1921, cùng tuổi với bác Quang Dũng. Nhưng do là phụ nữ nên được nghỉ hưu trước. Mẹ tôi về hưu, tôi ít có dịp sang cơ quan chơi, nên suốt một thời gian dài không gặp lại bác Quang Dũng. Thế nên tôi đã rất ngạc nhiên khi mấy năm sau, một hôm thấy bác Quang Dũng đến chơi. Bác đến, không hề báo trước, vì thế càng khiến chúng tôi ngạc nhiên. Không biết bác có nhận thấy vẻ lúng túng của chúng tôi không, nhưng trông cung cách bác, rõ là bác rất vui khi đến thăm một đồng nghiệp cũ. Sau mấy năm không gặp, tôi thấy bác có phần già đi, dễ nhận ra lắm ở hàng ria mép đã ngả bạc. Nhưng cử chỉ của bác thì vẫn nhanh nhẹn, tự nhiên như xưa. Bác khéo léo cúi người, hơi co từng bên chân lên tháo giày ba ta ra rồi bước vào nhà. Ngồi vào bàn, trong khi chủ nhà còn đang lo pha nước

thì bác đã vào chuyện. Bác cho biết cũng đã về hưu được ít lâu, hôm nay mới đến thăm mẹ tôi được, chỗ hưu trí với nhau cả. Nhận ra tôi, bác hỏi dăm ba câu chuyện hỏi ở Rumania có đi chơi được đâu không, rồi lại quay sang hàn huyên chuyện cơ quan với mẹ tôi. Bác kể người này người nọ cũng đã về hưu, mấy người trong số đó bác đã có dịp đến chơi thăm hỏi. Rồi bác hỏi về cuộc sống của gia đình. Bấy giờ còn đang thời bao cấp, thứ gì cũng khan hiếm, nhất là lương thực, thực phẩm lại càng thiếu. Nhà tôi, mà các nhà khác cũng thế thôi, phải xoay xỏa đủ cách để lo liệu bữa ăn hàng ngày. Chẳng hạn chế biến bo bo sao cho dễ ăn, nhưng tốt nhất là đổi sang mì, sang gạo, dù có hao một chút nhưng còn dễ tiêu. Hay có một số người thì áp dụng phương pháp uống thật nhiều nước vào lúc sáng sớm, nghe nói tốt lắm... Bác Quang Dũng không có ý kiến gì về những mẹo mực ấy. Bác chỉ khuyên mẹ tôi nên nhai thật kỹ khi ăn. Nhai càng kỹ càng tốt, vừa đỡ hại dạ dày, vừa đỡ tốn cơm. Đã từ lâu bác áp dụng phương pháp này. Trước kia phải ăn ba bát, nay chỉ cần hai. Nhai kỹ, chị cứ thử mà xem, bác nói với mẹ tôi, sẽ thấy cơm rất ngọt; chả cần gạo mới gì gì, cứ cái gạo mậu dịch ấy nấu lên, nhai thật kỹ, khác thấy ngon ngay. Nhà tôi đỡ hẳn cái khoản gạo nhờ cách ấy đấy...

Tôi nghe bác nói rất hào hứng, nhưng trong thâm tâm không mấy quan tâm. Đang tuổi thanh niên, ăn nhanh như thổi, tôi theo cách ấy sao được. Mẹ tôi, tôi nghĩ, cũng khó có thể tán đồng. Bà lúc nào cũng chỉ sợ con ăn ít sinh ốm đau, làm sao bà dám “phiêu lưu” áp dụng phương pháp ấy. Chi bằng trong nhà có cái gì dự trữ mang ra bán, chứ nhất định không thể thiếu ăn, phương châm ấy của bà tôi biết lắm. Dầu sao, nhiệt tình của bác Quang Dũng khiến chúng tôi hết sức cảm động. Mẹ tôi hỏi lại bác dạo này thế nào. Bác cho biết vừa tìm ra một việc hay lắm. Nhà bác ở phố Bà Triệu, không xa công viên Thống Nhất là bao. Chiều chiều, bác và

mấy con lại vào công viên, ngồi chơi hóng gió, cho bố những lúc ở trong nhà chật chội, tù túng. Nhưng cái chính là sau đó quét lá đem về làm chất đốt. Công viên có nhiều cây, lá rụng nhiều, chiều nào mấy bố con cũng quét được hàng bao tải lá khô. Vừa vui vẻ, vừa được vận động chân tay, lại vừa được việc. Thỉnh thoảng cũng có anh bảo vệ nguyên tắc, gây khó dễ. Nhưng thường là họ bỏ qua cho. Và lại, mình quét thế chỉ càng sạch công viên chứ sao. Từ hồi ấy đến giờ, nhà bác đỡ hẳn nạn thiếu chất đốt...

Xin được nhắc lại, bây giờ còn là thời bao cấp, không chỉ vật chất thiếu mà về tinh thần cũng rất nghèo nàn. Phải vài năm nữa mới đến thời văn nghệ tự do trời theo tinh thần của Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh. Phải vài năm nữa, riêng với nhà thơ Quang Dũng, người ta mới thực sự đánh giá cao sự nghiệp thơ văn của ông, tác giả của những *Tây tiến*, *Đôi mắt người Sơn Tây*, *Mây đầu ô*, *Nhà đôi*, *Gương mặt Hồ Tây*... -những áng thơ, những truyện, những ký tài hoa, giàu cảm xúc. Chỉ riêng những giai thoại về ông cũng đủ để làm nên không chỉ một, mà là nhiều cuốn sách gây xúc động biết bao người. Riêng với tôi, bác Quang Dũng trước sau vẫn là một người như tôi biết, một đồng nghiệp của mẹ tôi. Thế nên khi gặp lại bác, tóc đã pha sương, ria cũng ngả bạc, tôi không khỏi cảm khái khi nghe những câu chuyện đượm mùi bếp núc của bác. Đến khi bác đứng dậy ra về, xỏ lại đôi giày ba ta, tôi hỏi bác còn đi đâu nữa không thì bác bảo: "Về thôi. Bây giờ vào công viên thì hơi muộn, tối quá cũng không trông thấy gì mà quét"...

Bác Quang Dũng đã định đi rồi, nghĩ thế nào lại quay lại dặn mẹ tôi: Thế nào chị cũng nhớ nhai kỹ đấy, vừa đỡ hại dạ dày, vừa đỡ tốn cơm. Từ hôm ăn thấy lợi, tôi cứ bảo phải đi phổ biến ngay cho mọi người, mà hôm nay mới đến được chị đấy.

Thôi nhé, chào chị. Chào cháu. Thế là hồi ở Rumani, cháu cũng đi được nhiều đấy
nhỉ...

(Nguồn: *Văn Nghệ Công An*)

Ảnh tư liệu Nguồn: <http://evan.vnexpress.net/news/chan-dung/2008/12/3b9ae20a/>

Tây Tiến

Quang Dũng

Sông Mã xa rồi Tây tiến ơi!
Nhớ về rừng núi nhớ chơi vơi
Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi
Mường Lát hoa về trong đêm hơi

Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm
Heo hút cồn mây súng ngửi trời
Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống
Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi

Anh bạn dãi dàu không bước nữa
Gục lên súng mũ bỏ quên đời!
Chiều chiều oai linh thác gầm thét
Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người

Nhớ ôi Tây tiến cơm lên khói
Mai Châu mùa em thơm nếp xôi

Doanh trại bừng lên hội đuốc hoa
Kìa em xiêm áo tự bao giờ
Khèn lên man điệu nàng e ấp
Nhạc về Viên Chăn xây hồn thơ

Người đi Châu Mộc chiều sương ấy
Có thấy hồn lau nẻo bến bờ
Có nhớ dáng người trên độc mộc
Trôi dòng nước lũ hoa đong đưa

Tây tiến đoàn quân không mọc tóc
Quân xanh màu lá dữ oai hùm
Mắt trừng gửi mộng qua biên giới
Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm

Rải rác biên cương mồ viễn xứ
Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh
Áo bào thay chiếu anh về đất
Sông Mã gầm lên khúc độc hành

Tây tiến người đi không hẹn ước
Đường lên thăm thẳm một chia phôi
Ai lên Tây tiến mùa xuân ấy
Hồn về Sầm Nứa chẳng về xuôi.

Phù Lưu Chanh -- 1948

Nguồn: <http://vnthquan.net/tho/tho.aspx?id=2147&thisi=Quang Dũng&cochu=>

Mắt Người Sơn Tây

Quang Dũng

Em ở thành Sơn chạy giặc về
Tôi từ chinh chiến cũng ra đi
Cách biệt bao ngày quê Bất Bạt
Chiều xanh không thấy bóng Ba Vì

Vàng trán em mang trời quê hương
Mắt em diu diu buồn Tây phương
Tôi nhớ xứ Đoài mây trắng lắm
Em đã bao ngày em nhớ thương?

Mẹ tôi, em có gặp đâu không
Bao xác già nua ngập cánh đồng
Tôi nhớ một thằng con bé nhỏ
Bao nhiêu rồi xác trẻ trôi sông!

Từ độ thu về hoang bóng giặc
Điêu tàn ôi lại nói điêu tàn!
Đất đá ong khô nhiều suối lệ
Em đã bao ngày lệ chứa chan?

Đôi mắt người Sơn Tây
U ần chiều lưu lạc
Buồn viễn xứ khôn khuây
Tôi gửi niềm nhớ thương
Em mang giùm tôi nhé
Ngày trở lại quê hương
Khúc hoàn ca rớm lệ

Bao giờ trở lại làng Bương Cấn
Về núi Sài Sơn ngó lúa vàng
Sông Đáy chậm nguồn qua Phủ Quốc
Sáo diều khuya khoắt thổi đêm trăng

Bao giờ tôi gặp em lần nữa
Chắc đã thanh bình rộn tiếng ca
Đã hết sắc mùa chinh chiến cũ
Còn có bao giờ em nhớ ta?
1949

Nguồn: [http://vnthuquan.net/tho/tho.aspx?id=2147&thisi=Quang Dững&cochu=](http://vnthuquan.net/tho/tho.aspx?id=2147&thisi=Quang%20D%E1%BB%8Fng&cochu=)

Đôi Bờ

Thương nhớ ơ hờ , thương nhớ ai ?
Sông xa từng lớp lớp mưa dài
Mắt **kia** em có sâu cô quạnh
Khi chớm heo về một sớm mai

Rét mướt mùa sau chùng sắp ngự
Bên này em có nhớ bên kia
Giăng giăng mưa bụi qua phòng tuyến
Quạnh vắng chiều sông lạnh bến tề

Khói thuốc xanh dòng khơi lối xưa
Đêm đêm sông Đáy lạnh đôi bờ
Thoáng hiện em về trong đáy cốc
Nói cười như chuyện một đêm mơ

Xa quá rồi em người mỗi ngả
Bên này đất nước nhớ thương nhau
Em đi áo mỏng buông hờn tủi
Dòng lệ thơ ngây có dạt dào ?

Quang Dững

Kẻ Ở

Mai chị về em gửi gì không
Mai chị về nhớ má em hồng
Đường đi không gió lòng sao lạnh
Bụi vương ngang đầu mong nhớ mong

Quê chị về xa tít dặm xa
Rừng thu chiều xao xác canh gà
Hoa rơi khắp lối sương muôn ngả
Ngựa lạc rừng hoang qua lướt qua

Ngựa chị dừng bên thác trong veo
Lòng chị buồn khi nắng qua đèo
Nơi đây lá dạt vương chân ngựa
Hươu chạy quay đầu [theo](#) ngó theo

Rừng đêm nhòa bóng nhớ hoang mang
Ngựa chị dừng bên thác sao vàng
Sao rơi đầy nước vương chân ngựa
Buồn dung đôi mi hàng lại hàng.

Quang Dũng

Bố Hạ

Cuối năm trên đường đi Bố Hạ
Tháng chạp mùa cam lửa đóm vườn
Bãi sỏi quanh co dòng nước chậm
Cheo leo cầu tạm vắt sông Thương

Xe ngựa bình yên leo dốc đở
Cuối năm trên đường đi Bố Hạ

Đỉnh đồi quán sậy dựng phen lau
Ngựa dừng rử bụi than tàu hỏa
Đường áp chia tay khách hỏi chào

Cuối năm trên đường đi Bồ Hạ
Ruộng bậc thang còn tro gốc rạ
Rừng núi mờ xa khói trẻ trâu
Tơi nón trung du em về đâu

Nhớ ai trên đường đi Bồ Hạ ...
Rừng xa Yên Thế hùm thiêng nằm
Đồn cũ Phồn Xương rét cuối năm
Râu tóc tướng quân cò nghĩa ruồi

Ngựa chiến băng đường dấu còn mới
Nép bóng vườn cam đường Bồ Hạ
Mả Tây, tri huyện lập công làm
Bia ký quân thù trận Nhã Nam.

Quang Dũng

Buồn Êm Ấm

Có những đêm trường buông gối chần
Giận mình êm ấm chán tình nhân
Tủi hờn với cả lời sắn sóc
Của những người lo tới phận mình

Vi vút nổi mình ai thấu nhẽ
Chao ơi tri kỷ ở ngàn phương
Đêm đêm gió cuốn từng cơn nhớ
Từng trận sậu tư lướt thướt đường

Giọt giọt mưa rơi ngoài mái lạnh
Trong này hơi gối với hơi chăn
Sầu xưa muôn dặm buồn êm ấm
Nghe từng giọt nước thấu năm canh

Nhỏ bé chao ơi lời dịu ngọt
Lòng buồn nghi cả đến tình yêu
Từ độ sa vào hồ nước mắt
Cánh bằng muôn dặm cũng chìm theo

Không biết ngày mai trời có xanh
Đường xa xa nắng có mông mênh
Đêm đêm mơ thấy làm khăn gói
Để sớm mai rồi vẫn quần quanh

Chưa chắc cây cao hồ dễ im
Sông sâu hồ dễ đủ im lìm
Cây cao chùng đợi giờ giông tố
Sông đợi mùa dâng sóng nước lên.

Quang Dũng

Chiêu Quân

Tuyết lạnh che mờ trời Hán Quốc
Tỳ bà lạnh lạnh buốt cung thương
Tang tình năm ngón sầu dâng lệ
Chiêu Quân sang Hồ xừ hồ xang

Đây Nhận Môn Quan đường ải vắng
Trường Thành xa lắm Hán Vương ơi!
Chiêu Quân che khếp mền chiêm bạch
Gió bắc trời Phiên thâm lạnh rồi

Ngó lại xanh xanh triều Hán Đế
Tùng hàng châu lệ thấm chiêm nhung
Quân vương chắc cũng say và khóc
Ái khanh! Ái khanh! Lời nghẹn ngừng

Hồ xang hồ xang xừ hồ xang
Chiêu Quân nằng ời lệ dằng hàng
Lã chã trời Phiên mưa tuyết xuống
Chiêu Quân sang Hồ, xừ hồ xang.

Quang Dũng

Cố Quận

Trăng sáng vẫn vờn đôi bóng cau
Ngồi đây mà gửi nhớ phương nào
Gió mát lung linh vàng Bắc Đẩu
Tiếng hè ếch nhái rộn bờ ao.

Ngồi đây năm năm miền ly hương
Quê người đôi gót mải tha phương
Có những chiều chiều trăng đỉnh núi
Nhà ai chày gạo giã đêm sương

Tịch mịch sâu vơi bèo râm ran
Côn trùng im im lối trắng tàn
Người ơi quê cũ đèn hoe ngọn
Tóc bạc trông chừng cảnh héo hôn

Ngõ trúc quanh quanh sâu bóng lá
Trăng vàng rơi rắc nẻo nào xưa
Ngõ cũ không mong người trở lại
Mà mùi hoa mộc vẫn thơm đưa

Đốt khói lên rồi hương viển vông

Dòng xanh thoáng biến cảnh hư không
U hiên liễu trai về quá khứ
Chuối vườn rũ lá đóm bay vòng

Em ơi, em ơi đêm dần vơi
Trông về phương ấy ngóng trông người
Trắng có soi qua vầng tóc bạc
Nẻo về cố quận nhớ thương ôi!

Quang Dũng

Đêm Bạch Hạc

Có những chiếc giường lạ
Nhìn ra mảnh sân nào
Nửa đêm chợt thức giấc
Thấy ta nằm ở đâu...
Như cánh chim mỗi cánh
Lạc vào rừng không quen
Không chọn cảnh ngủ đỗ
Nào mong gì ấm êm.

Đêm nay đêm Bạch Hạc
Ta tạt vào nhà ai
Nghe sông Lô cuộn nước
Dềnh lên suốt đêm dài.

Sớm mai rồi tiễn biệt
Tóc đẹp nhưong băng khuâng
Một đêm dài để nhớ
Những người xa vô cùng.

Mái nhà đêm Bạch Hạc
Có nhớ người đi không.

Quang Dũng

Hồ Nam

Ai biết Hồ Nam giờ ra sao ?
Xa cách hồn quê động bóng cau
Đám cưới qua đò quai nón mới
Mười năm còn tưởng bóng cô dâu

Ai biết Hồ Nam giờ đổi thay
Bãi sỏi găm quanh nước réo ngày
Em nhỏ tắm trâu chiều núi biếc
Giờ em chiến sĩ ở đâu đây

Ai nhớ Hồ Nam mây trắng xa
Giây nói tham mưu giăng mọi nhà
Tư lệnh cùng dân ăn cỗ giỗ
Đi rồi còn nhắc mãi quân ta

"Một hàng cau phơ phất
Một hàng mây xa xôi
Trong mưa chiều hiu hắt
Buồn lắm Hồ Nam ơi!"

Vàng cũ thời gian trang nhật ký
Bâng khuâng y tá mắt trông người
Chưa vào chiến dịch – quân y vắng
Quê nhà Hà Nội dạ như khơi.

Quang Dũng

Một phút thoáng qua.

Chưa gặp sao đành thương nhớ nhau ?
Đôi phen số mệnh cũng cơ câu
Người đi mang nửa hồn đơn lẻ
Tôi về hoài vọng một đôi câu

Khói thuốc chiều sông hơi dáng người !
Phương nào đôi mắt ngó xa xôi
Nào ai biết được niềm u ất
Từng lắng nhiều trong những mảnh đời

Tôi viết chiều nay chiều tưởng vọng
Làm thơ mình lại tặng riêng mình
Sông trôi luống gợn dòng vô hạn
Biên biệt ngày [xanh](#) xa ngày xanh

Thời đại bao lần khô nước mắt
Hoa đèn riêng gửi chút tâm tư
Ngắn dài đã học người thiên cổ
Vạn đại sâu lên chẳng bến bờ

Chiều ấy em về thương nhớ ai ?
Tôi chắc đường đi đã rất dài
Tim tím chiều hôm lên bóng núi
Dọc đường mò những cánh hoa phai

Một chút [linh](#) hồn nhỏ
Đi về chân núi xanh
Màu tím chiều chậm chậm
Hoàng hôn nghe một mình

Giáo đường chuông rời rạc
Tan vỡ nhiều âm thanh
Một chút linh hồn nhỏ
Đi về chân núi xanh

Quang Dũng

Những Cô Hàng Xén

Rặng vải ven sông Đáy
Um tùm bóng cuối xuân
Sông cạn phơi lòng cát trắng
Người qua nâng váy ôm quần
Những gánh hàng xén bờ cặng
Má hồng thôn nữ
Thoảng mùi thơm quê mùa
Hơi thở ấm trầu đen rung rúc
Mẹ già nón nhẹ bay tua

Rặng vải um tùm quả chín
Mòng mọng cặng lên sức sống chan hòa
Cuối xuân mây lạnh
Đâu hạ gió đưa
Tu hú phương nào bịn rịn

Tu hú tu hú
Mùa vải ven bờ
Nơi quê hương trời xưa ấu thơ
Mái tóc em vừa vương hương bưởi
Chân nhẹ nhàng còn dính phân [hoa](#)
Thôn nào cô mới đi qua
Gà vừa gáy sáng
Thắt lưng đào bên sông im lặng
Kĩu kịt đôi bò
Các cô hàng xén ngày xưa

Các cô hàng xén ngày xưa
Gương tròn bỏ túi
Tóc giắt hoa nhài
Hay ngậm ngùi xem Nhị Độ Mai
Gấp trang sách lại thương đời Cúc Hoa
Trong bồ đủ loại Tây Du

Chinh Đông Chinh Tây
Bìa sơn dầu gáy mốc
Đôi cuốn Thạch Sanh
Một chồng Trê Cóc
Khi gió mùa xuân
[Xanh](#) càng tươi lộc
Bói trang Kiều xem chuyện nhân duyên

Tiếng trường xa đã điếm
Đường về trường huyện xôn xao
Các cô đôi má ửng đào
Mấy anh lớp nhất lối nào vừa qua
Hàng các cô
Ngòi bút "ba la"
Giấy tây, phẩm tím
Mười bó quản bút
Thước kẻ tẩy chì
Các anh sắp đến mùa thi
Lúa đồng cũng sắp đến kỳ vàng hoe

Rặng vải quanh đường về
Quả ngả màu hoàng hôn đỏ sẫm
Sóng hiu hiu chiều
Gió mát ven đê

Các cô hàng xén gánh về
Tiếng cười khúc khích
Tu hú im rồi
Vàng nghiêng nắng chéch
Các cô về qua sông
Sông Đáy xuôi dài cồn cát mênh mông
Làng bên bờ xanh mía
Thoảng mùi [hoa lan hoa](#) nhài nhè nhẹ
Tiếng nói xa dần
Chiều tím cuối mùa xuân
Sông nước trong xanh
Những bước chân tròn cát mịn

Hàng cau chiều phát phơ
Điêu sáo vang lên trắng sáng tỏ
Ngõ làng rộn tiếng cười [reo](#), chó sủa
Hoa lan vào ngõ tối còn thơm
Các cô hàng xén về làng

Các cô hàng xén về làng
Mai lại đi từ tối đất
Cần cù nuôi mẹ nuôi em
Những cô hàng xén tên xinh
Đẹp như ca dao nước Việt.

Quang Dũng

Thơ Tặng Ông Lang

Gian khổ đường [ta ta](#) cứ đi
Vững tâm theo kháng chiến trường kỳ
Trắng trong nguyên giữ lòng cam thảo
Sơn sắt càng thơm dạ quế chi
Non nước đã vương tơ đỏ trọng
Giàu sang đâu hám chữ đưng qui
Lênh đênh dầu máy lênh đênh nữa
Tin tưởng ngày mai rộng lối đi.

Quang Dũng

Thu Quê Ai

Như cảnh đã vào thu sớm
Da rợn từng cơn, núi đổ chiều
Lá mía, tàu [cau](#) rũ héo
Vàng, ôi vàng hắt hiu !
Ngồi đây bến cát triền sông Mã
Ngẫm chuyện mười năm như nước lũ

Ai hay ngày tháng lại quay về
Cẩm Thuỷ, Tây [Giai](#) thành vẫn đá
Những tàu cau
đượm làm chi ánh nắng ?
Mà sao lưu luyến quê người !
Ôi ta nhớ một quê nhà
Những tàu cau
đượm làm chi ánh nắng ?

Chum nước, gáo dừa, nhà xoan, gốc mít
Đỏ, nâu, mít chín trĩu cành
Trưa thoáng trời xưa êm ả
Lửa cơm chiều ?
Hơi thu ?
Nhựa thơm gạo mới bát chiêm canh
Nhớ sao những tháng ngày [xanh](#)
Rất xanh !
Chiều mát. Đê dài. Cỏ may ta nhạt

Ai ơi ! Phấn trắng mía bầu
Thân ngô xơ xác
Nhặt gốc tre khô
[Ta nhóm](#) ấm nước
Chiều từ đâu...
Mà lạnh đến từ đâu ?

Quang Dũng

(1965, khu Tư, ven sông Mã. Ngồi bên này đê trông sang Phủ Quảng, Tây
Giai. Một ngày thu nhớ nhà. Nhà ta đâu ?)

Trắc Ẩn

Chưa gặp sao đành thương nhớ nhau?
Đôi phen số mệnh cũng cơ cầu
Người đi mang nửa hồn đơn lẻ
Tôi về hoài vọng một đôi câu

Khói thuốc chiều sông hơi dáng người!
Phương nào đôi mắt ngó xa xôi
Nào ai biết được niềm u ất
Từng lắng nhiều trong những mảnh đời

Tôi viết chiều nay chiều tưởng vọng
Làm thơ mình lại tặng riêng mình
Sông trôi luống gọi dòng vô hạn
Biên biệt ngày [xanh xa](#) ngày xanh

Thời đại bao lần khô nước mắt
Hoa đèn riêng gửi chút tâm tư
Ngán dài đã học người thiên cổ
Vạn đại sầu lên chẳng bến bờ

Chiều ấy em về thương nhớ ai ?
Tôi chắc đường đi đã rất dài
Tim tím chiều hôm lên bóng núi
Đọc đường mờ những cánh [hoa phai](#)

Một chút [linh](#) hồn nhỏ
Đi về chân núi xanh
Màu tím chiều chầm chậm
Hoàng hôn nghe một mình
Giáo đường chuông rì rạc
Tan vỡ nhiều âm thanh

Một chút linh hồn nhỏ
Đi về chân núi xanh.

Quang Dũng

Quán Bên Đường

Tôi khách qua đường trưa nắng gắt
Nghĩ nhờ đây quán lệch tường xiêu
Giàn mướp nghèo không hứa hẹn bao nhiêu
Mùa gạo đắt, đường xa, thưa khách vắng
Em đắp chăn dày , tóc em trĩu nặng
Tôi mỗi hôm ra ngực áo [chan chan](#)
Hồn lính mơ qua vài sợi tóc
Đường tản cư bao suối lạ sương ngàn
Em mê sáng sót hồng lên má đỏ
Em có một mình nhà hoang vắng quá
Mảnh chăn đào em đắp có hoa thiêu
Hàng của [em chai](#) lọ xác xơ nghèo
Tôi nhìn lại , mảnh quần xưa đã vá
Tôi chợt nhớ chúng ta không nhà cửa
Em tản cư tôi là lính tiền phương
Xa Hà Nội cùng [nhau](#) từ một thưở
Lòng rung rung thương [nhau qua](#) dọc đường

Tiền nước trả em rồi . Nắng gắt
Đường xa xa mờ mờ núi và mây
Hồn lính vương qua vài sợi tóc
Tôi thương mà em đâu có hay .

Quang Dũng

Nguồn: [http://vnthuquan.net/tho/tho.aspx?id=549&thisi=Quang Dũng](http://vnthuquan.net/tho/tho.aspx?id=549&thisi=Quang%20Dung)

Lính râu ria

Khuya khoắt bờ sông vắng
Lửa hồng quán tản cư
Lính mấy chàng vất vả
Tìm sống một đêm thơ

Một anh gọi cà-phê
Một người kêu thuốc lá
Một anh nhìn sau trước
“Chị ơi ly rượu nhỏ”

Rượu nhỏ một ly thôi
Đời lính đã kham rồi
Một [ly cho](#) đỏ mặt
Cho lên hương cuộc đời

“Chị ơi! Cháu ngủ đâu?”
Thế rồi bé con chị
[Anh lim dim](#) cúi đầu

Cô bé cười chúm chím
Mắt non nhìn như sao
Má hồng như trái mận
Mùa đang độ ngọt ngào

Bàn tay như rễ cây
Bộ râu như bàn chải
Anh hôn con người ta
Anh ôm ghì bé mãi

Cô bé năm tháng trời
Anh tuổi vừa ba mươi
Con anh giờ nơi đâu?
Anh mỉm cười rười rượi

Khi anh về đã xa
Chị dọn hàng đi ngủ

Chép miệng trong hơi chấn
Chi buồn chi không rõ

Khuya khoắt bờ sông vắng
Tiếng súng rền xa xa
Bước chân người rạo rức
Tiếng hát chìm đêm xa

Quang Dũng

Kênh đào, cuối thu đông 1948

Nguồn: <http://www.thica.net/2009/01/12/linh-rau-ria/>

Mây Đầu Ô

Mây ở đầu ô mây lang thang
Ôi! Chật làm sao
Góc phố phường
Mây ở đầu ô
Hẹn những chân trời xa lạ
Qua một ngọn cột đèn
Chiều tối lại bùng con mắt đỏ
Cành bàng mái cũ khảng khiu
Vườn đẹp khi mùa rụng lá
Cành bàng lại mở tàn xanh
Mùa hạ về theo chim sẻ
Nhưng ta có gì
Tự thấy những ngày không tẻ?
Mây trắng lang thang
Gió đuối bời bời phố chật
Những lớp người hai mươi tuổi
Ca nước đập vỡ bình toong
Khăn mặt thấm mồ hôi
Bụi đỏ

Bụi vàng
Trung du bóng cộ
Nắng đốt màu da họ
Là nắng triền cao
Tay sém ngấn mặt trời
Là trời công trường xa tít tắp
Áo ngực xanh yếm biển
[Bay bay](#) dải mũ Hải Quân
Những gã hai mươi mùa xuân
Từ đâu thổi vào thành phố?...
Mây mùa thu
Lọt qua trời hẹp ngõ
Lướt nhanh qua mái ngói ba tầng
Tiếng dương cầm...
Ta theo tiếng nhạc
Bay khỏi mái nhà
Ta mê xanh thẳm
Như cánh chim trời
Thấy
Mình còn sức trẻ
Ơi! Những bạn tôi
Vào lớp tuổi năm mươi
Mây ở đầu ô
Trời xanh lộng thế

Quang Dũng

Nguồn: <http://www.thica.net/2009/01/12/linh-rau-ria/>

Không Đè

Em mãi là hai mươi tuổi
Ta mãi là mùa xanh xưa
Những cây ổi thơm ngày ấy
Và vầng hoa ngâu mưa thu
Tóc anh đã thành mây trắng
Mắt em đáng thời gian qua

Ngày nay ngày nay
Chuyện đẹp qua đi
Thời gian gấp ruồi
Còn lại chúng ta

Em mãi là hai mươi tuổi
Ta mãi là mùa xanh xưa
Giữ trọn tình người cho đẹp

Ơi! Con đường xưa
Những mùa trút lá
Cành bàng mờ côi
Cổng cũ rêu phong
Ý đợi người

Ơi! Con đường xưa
Men vườn ổi thơm
Em tuổi hai mươi
Yêu anh hào hiệp

Bỏ em anh đi
Đường hai mươi năm
Dài bao chia ly
Có những vợ chồng
Không là trăm năm
Mà tình thương yêu ...

Sông ơi! Dài sao
Rộng ơi! Biển cả
Thôi em nước mắt
Đừng rơi lã chã

Em mãi là hai mươi tuổi
Ta mãi là mùa xanh xưa
Giữ trọn tình người cho đẹp

Quang Dũng

Nguồn: <http://www.thica.net/2009/01/12/linh-rau-ria/>